

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی
و درمانی استان قزوین
مرکز آموزشی و درمانی ۲۲ بهمن

طرح ایمنی در مقابل آتش نشانی

تهیه و تنظیم : مسئول آتش نشانی (ناصر حاج آقایی)

زمستان ۱۳۹۳

فهرست

۲	مقدمه.....
۳	طبقه‌بندی انواع آتش.....
۴	وظیفه‌ها در مقابله با آتش سوزی.....
۶	دستورالعمل‌های مربوط به آتش سوزی.....
۸	اجزاء یک برنامه پیشگیری از آتش سوزی.....

مقدمه

پیشگیری بهتر از درمان است، با یک اقدام پیشگیری کننده می‌توان جلو بسیاری از خسارت‌ها و پیش آمدهای حوادث را گرفت. حفظ و رعایت نکات ایمنی در محیط کار، فعالیتی ضروری برای جلوگیری از بروز آتش‌سوزی است.

طبقه‌بندی انواع آتش

به منظور پیشگیری و کنترل آتش‌سوزی، حریق‌ها برحسب ماهیت مواد قابل اشتعال به 6 طبقه ذیل تقسیم بندی می‌شود:

آتش نوع A: به معنی آتش ناشی از سوختن مواد قابل احتراق معمولی نظیر کاغذ، چوب، پارچه و بعضی لاستیک‌ها و مواد پلاستیکی می‌باشند که پس از سوختن خاکستر به جای می‌گذارند.

آتش نوع B: به معنی آتش ناشی از سوختن مایعات قابل اشتعال مانند گریس، روغن، بنزین، قیر، نفت، رنگ‌های نفتی، حلال‌ها و الکل می‌باشند.

آتش نوع C: آتش ناشی از سوختن گاز یا مخلوطی از مواد است که به راحتی قابلیت تبدیل به گاز را دارند مانند گاز مایع و گاز شهری

آتش نوع D: آتش ناشی از سوختن فلزات قابل احتراق نظیر منیزیم، تیتانیوم، زیرکونیوم، سدیم، لیتیوم، و پتاسیم می‌باشد.

آتش نوع E: آتش‌سوزی ناشی از دستگاه‌های الکتریکی و الکترونیکی است.

آتش نوع F: به آتش ناشی از سوختن روغن‌ها، چربی‌های پخت و پز غذا، اطلاق می‌شود.

وظیفه ما در مقابله با آتش سوزی

- آشنایی و کسب اطلاعات و پیروی از استانداردهای ایمنی در مقابل آتش سوزی و حفظ امنیت جانی
- پیشگیری از آتش سوزی و وقوع آن با از بین بردن مواد قابل اشتعال
- جایگزینی و به کارگیری مواد غیر قابل اشتعال و پایدار به جای مواد قابل اشتعال و محترقه
- ذخیره مواد قابل اشتعال در ظروف مناسب سر بسته به مقدار نیاز و بازدید مرتب از نظر ایمنی
- استفاده از تهویه مناسب برای جلوگیری از انباشت بخارات متصاعد از مواد شیمیایی
- حذف منابع آفروشی، شعله روباز مثل جوشکاری و برش فلزات، کوره، کبریت و انواع بخاری
- خودداری از ذخیره و نگهداری مواد سوختنی و قابل اشتعال در راهروها و نزدیک درهای خروجی و زیر راه پله ها
- پرهیز از نگهداری مواد و کالاهای قابل اشتعال در نزدیکی کلیدهای برق و لامپ‌های روشنایی
- آغشته شدن کپسول‌های اکسیژن به روغن، خطر انفجار و حریق را دربردارد.
- انباشته شدن دستمال‌های آغشته به روغن، خطر شعله‌ور شدن و آتش سوزی خود به خود را بالا می برد.
- مواظب باشیم در اثر سوختن مواد قابل اشتعال جامد، مایع و گاز، گازهای سمی و مسموم کننده تولید می شود که عامل خفگی و مرگ است.
- بازدید مرتب و دوره‌ای از اتصالات بست و شیلنگ‌های گاز و استفاده از لوازم و تجهیزات استاندارد
- بازدید از خروجی‌های دود و دودکش‌ها از نظر گرفتگی
- بازدید از محل موتورخانه‌ها و مسیر عبور لوله‌های آب داغ و جلوگیری از انباشت مواد زائد و قابل اشتعال در مجاورت آنها
- بازرسی محیط و برطرف کردن هرگونه احتمال اشتعال مواد

- بررسی مواردی که بالقوه موجب آتش‌سوزی می‌شود و با حفاظت و نصب حفاظ و یا لوازم تأسیساتی می‌توان از آنها جلوگیری کرد.
- تهیه آتش خاموش‌کن‌های دستی و نصب آنها در تمامی طبقات و وجود کپسول‌های اطفاء حریق تا شعاع 30 متری در هر نقطه
- بازرسی کپسول‌های اطفاء حریق از نظر تاریخ انقضاء شارژ و آماده به کار بودن
- بازبودن راه‌های خروج اضطراری و برطرف نمودن موانع
- مشخص بودن راه‌های خروجی و بن‌بست‌ها با تابلو
- در صورت وجود دستگاه اعلام حریق در ساختمان باید آژیر آن به صدا در آید.
- از کارشناسان آتش‌نشانی بخواهید از محل کارتان بازدید کند و موارد لازم را به شما آموزش دهند.

دستورالعمل‌های مربوط به آتش سوزی

اگر متوجه آتش سوزی شدید:

- نزدیک‌ترین دستگاه اعلام خطر آتش‌سوزی را به کار اندازید.
- سازمان آتش‌نشانی را با گرفتن شماره 125 یا شماره‌های دیگری که می‌دانید، آگاه کنید. محل، ماهیت آتش سوزی و نام خود را به آنها بگویید.
- مدیر حوادث غیر مترقبه و دیگر ساکنین ساختمان را باخبر کنید.
- به اداره اورژانس خبر دهید.

به جنگ آتش بروید، فقط اگر:

- به سازمان آتش‌نشانی خبر داده‌اید
- آتش خاموش‌کن مناسبی در شرایط کاری خوب در اختیار دارید و طرز به کار بردن آن را می‌دانید.
- اگر از توان خود و ظرفیت آتش خاموش‌کن مطمئن نیستید، منطقه آتش سوزی را ترک کنید.

اگر صدای آژیر اعلام خطر آتش سوزی را شنیدید:

- محوطه را ترک کنید، پنجره‌ها، شیر گاز و درها را هنگام ترک گفتن محل ببندید.
- ساختمان را ترک کنید و از خروجی‌ها و از سر راه کسانی که مشغول عملیات مقابله با موقعیت اضطراری هستند، کنار بروید.
- در یک محوطه از قبل تعیین شده اجتماع کنید.
- به مسئول کنترل گزارش دهید تا او بتواند بفهمد که همه کارکنان واحد شما از ساختمان خارج شده‌اند یا خیر.
- خارج از ساختمان بمانید تا مقاماتی مثل مسؤول حراست، یا سرپرست واحد بلامانع بودن ورود مجدد به ساختمان را اعلام کنند.

- راه‌های تخلیه ساختمان حداقل محل دو راه نجات یا خروجی اضطراری از منطقه خود را یاد بگیرید.
- هرگز از آسانسور حتی برای طی بخشی از مسیر فرار خود استفاده نکنید.
- نحوه فعال کردن دستگاه‌های اعلام خطر آتش‌سوزی را بیاموزید.
- بیاموزید که چگونه صدای دستگاه اعلام خطر آتش‌سوزی را تشخیص دهید.
- در عملیات تمرین تخلیه هنگام آتش‌سوزی فعالانه شرکت کنید.
- بهترین نوع حفاظت در برابر سوانح طبیعی و یا ایجاد شده به دست انسان، پیشگیری است. این پیشگیری مشتمل است بر داشتن ساختمان مناسب. کارکنان آموزش دیده با روش‌های درست، نظافت درست، سیستم تهویه حساب شده و...

اجزاء یک برنامه پیشگیری از آتش سوزی

- ظروف محکم و مطمئن برای گردآوری کاغذ باطله، مواد بسته‌بندی و انواع دیگر زباله‌ها تهیه گردد.
- زباله‌ها و مواد زائد باید روزانه در فواصل معین از ساختمان به خارج منتقل شوند.
- پارچه‌های آغشته به رنگ و پارچه‌های آغشته به روغن که معمولاً مورد استفاده است باید بلافاصله معدوم شوند زیرا این پارچه‌ها خود به خود گرم شده آتش می‌گیرند.
- کالاهایی که از مواد قابل اشتعال درست شده‌اند و نگهداری از آن‌ها اجتناب‌ناپذیر است، باید در محوطه-ای قرارداد که در صورت آتش گرفتن آن‌ها حداقل خسارت وارد شود. وسایل اطفای حریق قابل حمل باید در نزدیکی این کالاها قرار داده شود.
- مسئول پیشگیری از حریق باید در فواصل معین از قسمت‌های مختلف ساختمان بازدید به عمل آورد تا در صورت مشاهده شرایط نامطمئن بتواند اقدامات لازم را انجام دهد، این بازرسی مرتب باعث تأکید اهمیت انجام دادن مناسب و منظم کارها در ذهن کارکنان می‌گردد.
- دستگاه‌های تهویه گرم و سرد باید مطابق با دستورالعمل ایمنی، نگهداری، بازرسی و آزمایش شوند.
- استفاده از گرم‌کننده‌های قابل حمل و دیگر وسایل برقی کوچک خطر آفرین باید ممنوع گردد.
- زمان و مکان وقوع آتش‌سوزی قابل پیش‌بینی نیست ولی با رعایت نکات ایمنی می‌توان تا حد زیادی از میزان خسارت‌های آن کاست.